

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.21.217/2016/4. szám

A tanács tagjai: . Orosz Árpád a tanács elnöke
. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes előadó bíró
. Kiss Gábor bíró

A felperes

A felperesek képviselője: Dr. Károlyi Géza

Az alperesek: I. rendű
II. rendű

Az alperesek képviselője: Dr. Nagy Tibor Ügyvédi Iroda
ügyintéző: Dr. Nagy Tibor ügyvéd

A per tárgya: Eredeti állapot helyreállítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek: I-II. rendű alperesek

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma: Debreceni Törvényszék
2.Gf.41.014/2015/40.

Az elsőfokú bíróság és a határozat száma: Berettyóújfalúi Járásbíróság
6.G.40.003/2012/55.

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Törvényszék 2.Gf.41.014/2015/40. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 30.000 (Harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A 0147. helyrajzi számú út a közforgalom elől el nem zárt magánút, amely a II. rendű alperes haszonélvezeti jogával terhelt az I. rendű alperes tulajdona. Az út szilárd burkolattal van ellátva, azt további 5 cm vastagságú aszfaltréteg borítja. Az 1/2007. (I.26.) ÖKR rendelet szerint a perbeli út

„KÖÜ-4” jelzéssel kiemelt külterületi kiszolgáló út, a mezőgazdasági műveléshez szükséges külterületek megközelítése ezen az úton keresztül valósul meg. A felperes a külterületen mintegy 1300 ha mezőgazdasági területen gazdálkodik. A II. rendű alperes az I. rendű alperes ügyvezetője.

- [2] Az I. rendű alperes 2008-ban az útra „Mindkét irányból behajtani tilos” és azt kiegészítő táblaként „Magánút Kft.” feliratot helyezett el. A felperes kérelmére a Nemzeti Közlekedési Hatóság Regionális Igazgatósága határozatával kötelezte a Kft.-t mint a 0147. és 0267/6. helyrajzi számú utak tulajdonosát, hogy a magánutakat közforgalom elől el nem zárt magánútként üzemeltesse, az azokon való közlekedést bárki által igénybe vehető módon biztosítsa, a kihelyezett jelzőtáblákat távolítsa el. Ezt követően, 2009 májusában a perbeli út mindkét oldalán 3,5 t feliratú súlykorlátozást elrendelő közlekedési táblát helyezett el, „Kivéve Kft.” kiegészítő felirattal.
- [3] A Nemzeti Közlekedési Hatóság Regionális Igazgatósága jogerős határozatával a 0147. helyrajzi számú saját használatú út közforgalom elől történő elzárás engedélyezése iránti kérelmet elutasította. A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata során a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság végzésével a pert a Pp. 136.§ (1) bekezdése alapján az I. rendű alperes kérelmére megszüntette.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [4] A felperes - a Kúria Pfv.I.20.686/2014/6. számú hatályon kívül helyező végzése alapján megismételt másodfokú eljárás során pontosított - keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperes a 0147. helyrajzi számú közforgalom elől el nem zár magánútra engedély nélkül kihelyezett súlykorlátozó táblát távolítsa el, és a bíróság tiltsa el minden olyan további magatartástól, amely a közforgalom elől el nem zárt magánút indokolatlan korlátozását vagy elzárását eredményezné. Hivatkozott arra, hogy az I. rendű alperes joggal való visszaélést követett el, amikor a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 3.§ (1) bekezdését és a 32.§ (1) bekezdésében foglaltakat, továbbá a 14.§ (1) bekezdés a) pontját és a 29.§ (9) bekezdésében foglaltakat megszegte, amivel neki lényeges érdeksérelmet okozott.
- [5] Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy a kihelyezett 3,5 tonna súlykorlátozást elrendelő közúti táblát három napon belül távolítsa el, és a jövőre nézve minden olyan magatartástól eltiltotta, amely a 0147. helyrajzi szám alatti közforgalom elől el nem zárt magánút közforgalom előli indokolatlan elzárását eredményezte. Megállapította továbbá, hogy a II. rendű alperes részéről annak megtiltása, hogy a perbeli magánutat használja, nem jogszerű.
- [7] A másodfokú bíróság a megismételt eljárás során a Kúria utasítása szerint eljárva megállapította, hogy a peres felek között polgári jogi jogviszony áll fenn, és vizsgálta, hogy az I. rendű alperes a forgalomkorlátozó tábla kihelyezésekor a törvénnyel biztosított jogával élt-e, a további állagromlás érdekében került-e sor a súlykorlátozást jelző tábla kihelyezésére, avagy joggal való visszaélést valósított meg.
- [8] A perben kirendelt igazságügyi szakértőt, valamint az I. rendű alperes megbízásából eljáró magánszakértőt felhívta az út jelenlegi állapotának a felmérésére, és arra, hogy adjanak szakvéleményt arra vonatkozóan, hogy az út állaga, jelenlegi műszaki állapota indokolja-e a forgalomkorlátozást, súlykorlátozó tábla elhelyezését. Elfogadta az igazságügyi szakértő megállapítását, amely szerint az út teherbíró képessége jelenleg is fennáll, a folyamatosan tapasztalható állagromlás oka az, hogy az I. rendű alperes a karbantartási, fenntartási munkákat kötelezettsége ellenére legalább tíz éve nem végzi el. Kiemelte, hogy a szakértő megállapítása szerint ennek ellenére az útpálya szerkezete és teherbíró képessége megfelelő. Döntése meghozatalakor értékelte a következőket: A magánszakértői vélemény szerint a 2011. évi helyszíni

szemle óta az út állapotában romlás következett be, indokoltnak tartotta továbbra is a 3,5 tonna súlykorlátozás bevezetését azzal, hogy az ilyen súlyú járművek forgalma mellett az út állaga fokozatosan romlana. Mindkét szakértő egybehangzóan megállapította, hogy az út jelenlegi műszaki állapota önmagában a 3,5 t súlyt meghaladó járművek közlekedését nem teszi lehetetlenné. A szakvélemények annyiban tértek el egymástól, hogy a magánszakértő véleménye szerint a súlykorlátozó tábla kihelyezése az út további állagromlásának megakadályozása céljából indokolt, nem pedig azért, mert az út nem bírná el a 3,5 tonna súly feletti járművek forgalmát, azt tehát nem az út jelenlegi műszaki állapota teszi szükségessé. Ehhez képest az igazságügyi szakértő véleménye szerint az út jelenlegi műszaki állapota nem indokolja a súlykorlátozást.

- [9] A másodfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárást követően ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét helybenhagyta. Indokolása szerint a Kkt. 34.§ (4) bekezdése alapján az I. rendű alperesnek mint a közút kezelőjének törvényi kötelezettsége az úton karbantartási, útkezelői munkák végzése. Nem osztotta a magánszakértő megállapítását, amely szerint az út kezelőjének kedvezőtlen pénzügyi helyzetére tekintettel lehetősége van dönteni arról, hogy az állagmegóvási, karbantartási munkákat elvégzi-e vagy sem. Ezzel az érveléssel szemben tényként állapította meg, hogy az illetékes közlekedési hatóság az I. rendű alperesnek az út közforgalom elől történő elzárás engedélyezése iránti kérelmét elutasította. Rámutatott, hogy az út kezelőjének joga nem terjed ki arra, hogy az állagmegóvási munkákat elhanyagolva az út állagának teljes tönkretételével érje el azt a célját, hogy a per tárgyát képező utat a közforgalom alól kivonja.
- [10] A másodfokú bíróság által kiemelték szerint a közforgalom elől el nem zárt magánút használatára bárki jogosult, ezért nem találta helytállónak az alperesek arra vonatkozó érvelését, hogy a felperes alternatív utakat vehet igénybe. Utalt arra, hogy a közforgalom elől el nem zárt magánút jogi státusza a közúttal azonos. Ebből következő álláspontja szerint a közút használata fogalmilag kizárt, hogy joggal való visszaélést valósítson meg, a közút használójának az út használatához való jogi érdekét nem kell igazolnia.
- [11] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy az alperesek nem tudták igazolni, hogy a súlykorlátozó tábla kihelyezésére az állagromlás megakadályozása érdekében volt szükség, és ez volt a legalkalmasabb és legcélszerűbb módja az állagmegóvásnak. Hangsúlyozta, hogy az I. rendű alperes engedély nélkül, joggal való visszaélést tanúsítva rendelkezett a súlykorlátozó tábla kihelyezéséről, megfelelő indok hiányában.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A jogerős ítélet ellen az alperesek éltek felülvizsgálati kérelemmel, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték.
- [13] Álláspontjuk szerint a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 221.§-ában foglalt indokolási kötelezettségét, amikor a Kúria iránymutatásával ellentétben továbbra sem fejtette ki és indokolta meg álláspontját a fellebbezési érveikkel kapcsolatban, nem adta indokát, hogy miért valósítottak meg joggal való visszaélést.
- [14] A felülvizsgálati kérelemben részletesen kifejtett, megismételt, érvelésük szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértően jutott arra a következtetésre, hogy kizárólag az út hibáinak kijavítása és a közút forgalmának biztonságát veszélyeztető helyzet elhárítása esetén és csak a veszélyhelyzet megszüntetéséig lehet súlykorlátozást bevezetni, illetve a súlykorlátozó jelzőtábla kihelyezésére az út állagának védelme érdekében nem kerülhet sor. Álláspontjuk szerint a Pp. 206.§ (1) bekezdésében foglaltakat megsértve nem vizsgálta a forgalomkorlátozáshoz fűződő törvényes érdeküket, továbbá arra hivatkoztak, hogy a felperes az eljárás során semmilyen módon nem igazolta, hogy az intézkedésük okoztak-e a részére bármilyen érdeksérelmet. Sérelmezték, hogy a

másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta: az I. rendű alperes kifejezett kötelezettségét teljesítette akkor, amikor forgalomszabályozási intézkedést vezetett be az út állagának védelme, az akadálymentes közlekedés biztosítása érdekében. Érvelésük szerint az I. rendű alperes intézkedésének célja törvényes, semmilyen ártó, diszkriminatív szándék nem vezette, alanyi jogát a jog társadalmi rendeltetésével összhangban gyakorolta.

- [15] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [17] A felülvizsgálati kérelemnek mint rendkívüli perorvoslatnak az alapja a Pp. 270.§ (2) bekezdése szerint a jogszabálysértés, amely anyagi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt lehet, utóbbi azonban a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 275.§ (3) bekezdése szerint csak abban az esetben alapozza meg, ha annak az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatása volt.
- [18] A Kúria előjáróban rámutat arra: A másodfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a peres felek között polgári jogviszony jött létre. A felperes keresetét a Ptk. 5.§-ára alapította. Az alperesek felülvizsgálati kérelme semmilyen jogi érvet nem hozott fel arra vonatkozóan, hogy a felek között közigazgatási jogviszony állna fenn.
- [19] Az alperesek eljárási szabálysértésként a Pp. 206.§ (1) bekezdés, valamint a 221.§ (1) bekezdés megsértésére hivatkoztak, és arra, hogy a jogerős ítélet a Kkt. 14.§ (1) bekezdésében, 33.§ (2) bekezdésében, 34.§-ában, valamint a 20/1984. (XII.21.) KM rendelet 10.§ (2) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel ellentétes.
- [20] Egységes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél van-e nyilvánvalóan helytelen következtetés (BH 1994.195.).

A bíróság az egyes bizonyítékok kellően indokolt elfogadásával - mérlegelésével - olyan tényállást is megállapíthat, amely a fél előadásával vagy az általa hivatkozott bizonyíték tartalmával nem áll ugyan összhangban, a per egyéb adataira figyelemmel azonban nem okszerűtlen (BH 2001.301.).

- [21] Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben alaptalanul sérelmezték, hogy az ügyben eljáró másodfokú bíróság jogszabálysértő módon járt el, amikor az általa beszerzett magánszakértői véleményben foglaltakat figyelmen kívül hagyta, és a perben egymásnak ellentmondó magánszakértői, valamint az igazságügyi szakértői vélemény közötti ellentmondást nem oldotta fel. A másodfokú bíróság felhívásában foglaltaknak eleget téve a kirendelt igazságügyi szakértő és az alperesek megbízásából eljáró magánszakértő ismételt megtekintette az út jelenlegi állapotát, a vizsgálat eredményeként kiegészítő szakvéleményükben számot adtak arról, hogy az út állaga, műszaki állapota indokolja-e a forgalomkorlátozást, a súlykorlátozó tábla kihelyezését. Az igazságügyi szakértő az alapeljárásban előterjesztett szakértői véleményét változatlanul fenntartotta és határozottan úgy foglalt állást, hogy az út jelenlegi műszaki állapota nem indokolja a súlykorlátozó tábla kihelyezését, az út teherbíró képessége megfelelő, az jelenleg is elbírja a 3,5 tonna súlyt meghaladó teherforgalmat. Kétségtelenül úgy nyilatkozott, hogy az út kisebb szakaszán valóban van meghibásodás - itt a 3,5 tonnás korlátozás indokolt -, ugyanakkor az út nagyobbik szakaszán a forgalom zavartalanul folytatható. Ebben a körben azonban határozottan úgy foglalt állást, hogy a hiba annak a következménye, hogy az I. rendű alperes legalább tíz éve nem tesz eleget a jogszabályban foglalt karbantartási, fenntartási kötelezettségének.
- [22] A másodfokú bíróság - a 24. sorszámú jegyzőkönyvben foglaltan - az igazságügyi szakértőt és a magánszakértőt meghallgatta, az egymásnak ellentmondó magánszakértői vélemény, valamint igazságügyi szakértői vélemény közötti ellentmondást feloldotta [Pp. 182.§ (3) bek.]. Ehhez képest

a Kúria hangsúlyozza, hogy mindkét szakértő egybehangzóan úgy foglalt állást, hogy a perbeli út jelenlegi műszaki állapota 3,5 tonna súlyt meghaladó járművek közlekedését nem teszi lehetetlenné. Ugyancsak megállapította mind a két szakértő, hogy az út teherbíró képessége megfelelő. A magánszakértő nem az út jelenlegi állapota miatt és a jelenleg fennálló helyzet alapul vételével tartotta műszakilag szükségesnek a súlykorlátozó tábla elhelyezését, álláspontja szerint azt az út állapotrosszabbodásának a megakadályozása teszi indokolttá. Következésképpen az út jelenlegi állapota alapján műszakilag nem szükséges a perbeli korlátozó intézkedés megtétele, ez a megelőzést, az út további állagromlásának megakadályozását célozza. Ennek megítélése azonban már nem műszaki kérdés, hanem jogkérdés.

- [23] Figyelemmel a közforgalom elől el nem zárt magánutak kezelésére is irányadó, a közúti jelzések elhelyezéséről szóló 20/1984. (XII.21.) KM rendelet 10.§ (2) bekezdésében foglaltakra, amely szerint csak kellően indokolt mértékű korlátozást vezethet be a közút kezelője, az adott esetben a szükségesség-arányosság követelményének az I. rendű alperes intézkedése nem felelt meg. Amennyiben kisebb szakaszokon a burkolat kijavítása szükséges, úgy a kezelő ebben az esetben figyelmeztető, továbbá sebességkorlátozást előíró közúti jelzőtáblákat a burkolat kijavításának a jogszabály által előírt határidőben történő megkezdéséig helyezhet el a 6/1998. (III.11.) KHVM rendelet mellékletét képező, az Országos Közutak Kezelési Szabályzatának (OKKSZ) rendelkezései szerint, továbbá az 5/2004. (I.28.) GKM rendeletben foglaltak alkalmazásával (BH 2014.25., BDT 2007.1620.). E körben nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes több ízben maga is felajánlotta a burkolatjavítás költségeihez való hozzájárulását, amelyet az I. rendű alperes elutasított.
- [24] A jelen jogvitára is irányadó Kkt. 29.§ (2) bekezdésében, valamint 32.§ (1)-(4) bekezdéseiben foglaltak szerint a közút megrongálódását a közút kezelője köteles megjavítani, és a közút forgalmának biztonságát veszélyeztető helyzetet elhárítani. A kijavításig és a veszélyhelyzet elhárításáig köteles a forgalomban lévőket a veszélyre figyelmeztetni, szükség esetén sebesség- vagy súlykorlátozást elrendelni, illetőleg a közutat lezárni. A közút kezelője köteles gondoskodni arról, hogy a közút a biztonságos közlekedésre alkalmas legyen. Az I. rendű alperes jogszabályban foglalt kötelezettségének nem tett eleget, ennek elmulasztásával okozati összefüggésben következett be állagromlás az útban. A néhol repedezett és kis mértékben süllyedt burkolat javítása esetén elegendő lehet a forgalomra veszélyes kátyúk elkerítése, vagy az „egyenetlen úttest” tábla, esetleg sebességkorlátozó tábla kihelyezése az igazságügyi alapszakvéleményében foglaltak szerint. Az út kezelője tehát a közlekedést az úton nem korlátozhatja oly módon, hogy a közlekedést indokolatlanul hosszú ideig akadályozza, az úton való közlekedést nem szüntetheti meg.
- [25] A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 5.§ (1) bekezdése szerint a törvény tiltja a joggal való visszaélést. Joggal való visszaélésnek minősül a jog gyakorlása, különösen ha az személyek törvényes érdekeinek csorbítására vagy illetéktelen előnyök szerzésére irányul. Tekintettel arra, hogy a perbeli út egy közforgalom elől el nem zárt magánút, azt bárki igénybe veheti, használhatja, ezért önmagában az a tény, hogy az alperesek eltiltották a felperest a perbeli út használatától, megvalósítja a felperes érdeksérelmét, figyelemmel arra is, hogy az 1/2007. (I.26.) ÖKR rendelet szerint a perbeli út „KÖu-4” jelzéssel kiemelt külterületi kiszolgáló út, a mezőgazdasági műveléshez szükséges külterületek megközelítése ezen az úton történik. A felperes pedig a külterületen mintegy 1300 ha mezőgazdasági területen gazdálkodik. Mivel a Kkt. 3.§ (1) bekezdése szerint jelenleg a közforgalom elől el nem zárt magánút használatára mindenki jogosult, így nincs ügyszóképes jelentősége annak, hogy a felperes a földjeit alternatív útvonalakon is meg tudja-e közelíteni. Ugyanakkor peradat az is, hogy nincs olyan alternatív útvonal, amelyen keresztül kombájnnal, illetve mezőgazdasági erőgépekkel időjárási viszonyoktól függetlenül megközelíthetők lennének a földjei. Nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy az I. rendű alperes tulajdonában álló perbeli útszakasz a 015. helyrajzi számú országos közúti csatlakozástól kiindulva később mint a 0254. helyrajzi számú önkormányzati tulajdonú út halad tovább.
- [26] A Kúria álláspontja az, hogy az alperesek forgalomkorlátozó intézkedése nem felel meg a

szükségesség-arányosság követelményének, a felperest ért érdeksérelem és az alperesek visszaélésszerű joggyakorlása megállapítható. A jogszabályban előírt fenntartási és karbantartási kötelezettség hosszú időn át való elmulasztása miatt az úton a további állagromlás megakadályozása céljából alkalmazott forgalomkorlátozási intézkedés nem jogszerű, a felperes keresete alapos volt.

- [27] Mindezekre tekintettel a Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglalt jogszabálysértés hiányában a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [28] Az alperesek felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270.§ (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelesek megfizetni a felperes felülvizsgálati eljárási költségét, figyelemmel a meg nem határozható pertárgyértékre.
- [29] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az alperesek kérelmére a Pp. 274.§ (1) bekezdése szerint tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2017. március 29.

Dr. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Gábor s.k. bíró